

65 lat temu

1 stycznia 1954 r. wrocławski oddział Wytwórni Filmów Fabularnych w Łodzi, powołany do życia dokładnie rok wcześniej, otrzymał status samodzielnej jednostki i nową nazwę: Wytwórnia Filmów Fabularnych we Wrocławiu (WFF). Wyznaczony wówczas plan zakładał produkcję 3 filmów rocznie, a już w połowie lat 70. zdolność produkcyjna wytwórni wzrosła do 16 filmów rocznie. Pierwszym zrealizowanym filmem fabularnym był dramat *Niedaleko Warszawy* (1954) w reżyserii Marii Kaniewskiej z Urszulą Modrzyńską i Ludwikiem Benoit w rolach głównych. Był to socrealistyczny film szpiegowski o imperialistycznych sabotażystach usiłujących zdeorganizować pracę wielkiego zakładu przemysłowego. Wrocławska Wytwórnia Filmów Fabularnych była jedną z największych wytwórni filmowych w Polsce. Posiadała ponad 16 tys. kostiumów i 7 tys. rekwizytów. Swoje debiutanckie filmy pełnometrażowe realizowali w niej uznani polscy reżyserzy, m.in. Andrzej Wajda (*Pokolenie*), Kazimierz Kutz (*Krzyż Walecznych*) i Roman Polański (*Nóż w wodzie*). Tu powstały też najważniejsze filmy takich twórców, jak Wojciech Jerzy Has (*Rękopis znaleziony w Saragossie*, *Jak być kochaną*, *Lalka*), Agnieszka Holland (*Niedzielne dzieci*, *Zdjęcia próbne*, *Kobieta samotna*), Andrzej Wajda (*Popiół i diament*), Sylwester Chęciński (*Sami swoi*, *Nie ma mocnych*, *Kochaj albo rzuć*) i Stanisław Lenartowicz (*Giuseppe w Warszawie*, *Pamiętnik pani Hanki*). Przez 57 lat działalności w WFF we Wrocławiu powstało ok. 500 filmów, czyli jedna czwarta wszystkich filmów nakręconych w Polsce po II wojnie światowej. Wytwórnia oficjalnie zakończyła działalność 9 listopada 2011 r., kiedy na mocy dekretu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego została przekształcona w Centrum Technologii Audiowizualnych.

20 lat temu

1 stycznia 1999 r. weszła w życie reforma zmieniająca podział administracyjny Polski. Wprowadziła ona 3-stopniową strukturę podziału terytorialnego. Liczbę województw zmniejszono wówczas z 49 do 16 i utworzono 315 powiatów. Nowością było to, że większość miast, które straciły prawa miast wojewódzkich, stała się miastami na prawach powiatu.

50 lat temu

2 stycznia 1969 r. na Wyspie Szczytnickiej we Wrocławiu uruchomiono pierwszą w Polsce automatyczną stację pomiaru zanieczyszczeń wód Odry. Zdaniem specjalistów wydarzenie to można uznać za początek budzenia się świadomości ekologicznej w Polsce.

30 lat temu

10 stycznia 1989 r. reaktywowano Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”. Była to pionierska i najstarsza w Polsce organizacja wychowania fizycznego i sportu, aktywnie działająca w okresie zaborów i w okresie międzywojennym, w okresie PRL zdelegalizowana i zakazana. Pierwsze na Dolnym Śląsku gniazdo „Sokoła” zostało utworzone w 1894 r. w niemieckim Wrocławiu i funkcjonowało tu przez 26 lat, do 1920 r., kiedy decyzją niemieckiej administracji zostało rozwiązane.

1
stycznia2
stycznia10
stycznia

13
stycznia

14
stycznia

40 lat temu

13 stycznia 1979 r. zmarł we Wrocławiu Eugeniusz Stanisław Geppert (ur. 1890 r. we Lwowie), pochodzący ze Lwowa malarz, przedstawiciel koloryzmu, twórca malarstwa ściennego i sztalugowego. Dzięki jego energii, zapałowi i wytrwałości w zniszczonym wojną Wrocławiu już w 1946 r. powstała Państwowa Wyższa Szkoła Sztuk Plastycznych (obecnie Akademia Sztuk Pięknych). Od kwietnia 2008 r. wrocławska ASP nosi imię Eugeniusza Gepperta, a on sam spoczywa na cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

85 lat temu

14 stycznia 1934 r. w Warszawie urodził się Marek Hłasko (zm. 1969 r. w Wiesbaden), pisarz, scenarzysta filmowy, autor znanych powieści i opowiadań, które były wyrazem sprzeciwu wobec poetyki i zakłamania literatury socrealistycznej. Wrocław był miastem, w którym Hłasko przez kilka lat mieszkał i gdzie stawiał swoje pierwsze literackie kroki. Po raz pierwszy przyjechał tu na przełomie 1945 i 1946 r. Zamieszkał wówczas na Sępolnie, chodził do Szkoły Podstawowej nr 2, wstąpił też do drużyny harcerskiej im. Bolesława Chrobrego. Był nieco niesfornym uczniem. Kilkakrotnie próbował skończyć szkołę średnią, także poza Wrocławiem. W jego twórczości znalazły odbicie doświadczenia i obserwacje zdobyte podczas pracy zarówno w Stoczni Rzeczej, jak i w Centrali Drzewnej we Wrocławiu. Wrocławski okres w życiu Hłaski nie trwał długo, bo zaledwie do 1951 r., ale pisarz kilkakrotnie powracał do miasta swojej młodości. W 2019 r. przypada nie tylko 85. rocznica jego urodzin, ale też 50. rocznica śmierci.

20 lat temu

14 stycznia 1999 r. w Pontederze (Włochy) zmarł Jerzy Grotowski (ur. 1933 r. w Rzeszowie), związany z Wrocławiem wybitny reżyser i teoretyk teatru, zaliczany do największych reformatorów teatru XX w. Od połowy lat 60. do 1982 r. prowadził we Wrocławiu Teatr Laboratorium. Za swoją działalność był wielokrotnie nagradzany i honorowany. Mówi się, że śmierć Grotowskiego zamknęła pewną wielką epokę teatru. Czym innym był teatr za Grotowskiego, a czym innym jest po nim.

60 lat temu

16 stycznia 1959 r. powołano do życia Karkonoski Park Narodowy. Był to szósty park narodowy w kraju. Ochroną zostały objęte najwyższe, a przy tym najciekawsze przyrodniczo i krajobrazowo partie głównego grzbietu Karkonoszy oraz dwie enklawy: Wodospad Szklarki i góra Chojnik wraz z ruinami zamku. Do utworzenia tego parku doprowadził wysiłek wielu wybitnych m.in. wrocławskich, uczonych np. profesorów Stefana Macki, Kazimierza Sembrata, Alfreda Jahna czy Stanisława Tołpy. Obecnie Karkonoski Park Narodowy jest odwiedzany przez blisko 2 mln turystów rocznie.

100 lat temu

18 stycznia 1919 r. jako Polskie Towarzystwo Czerwonego Krzyża powstała najstarsza polska organizacja humanitarna, zrzeszona w największym ogólnosię światowym ruchu humanitarnym – jednym z najstarszych w historii ludzkości. Zajmuje się ona dzisiaj m.in. udzielaniem pomocy humanitarnej w czasie klęsk i wojen, pomocą socjalną, nauką udzielania pierwszej pomocy, zabezpieczaniem medycznym imprez masowych, propagowaniem idei honorowego krwiodawstwa oraz rozpowszechnianiem wiedzy o międzynarodowych prawach konfliktów zbrojnych. Idea Czerwonego Krzyża zrodziła się w XIX w. i była obecna w różnych formach również na terenach ziem polskich pozostających pod zaborami,

16
stycznia

18
stycznia

gdzie istniały podobne organizacje, m.in. na terenie zaboru rosyjskiego działał Polski Komitet Pomocy Sanitarnej, na terenie zaboru pruskiego – Komitet Niesienia Pomocy Rodakom w Królestwie, a w zaborze austriackim – Krajowe Stowarzyszenie Mężczyzn i Dam Czerwonego Krzyża w Galicji. Oficjalnie Polski Czerwony Krzyż mógł zostać założony dopiero po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, a niemałą rolę w tym procesie odegrała Helena Paderewska. W powojennym Wrocławiu struktury PCK były tworzone już od pierwszych tygodni po przejściu miasta przez polską administrację.

110 lat temu

20 stycznia 1909 r. zmarł w Breslau prof. Władysław Nehring, urodzony w 1830 r. w Kłecku w Wielkopolsce filolog i historyk literatury polskiej, kurator Towarzystwa Literacko-Słowiańskiego, funkcjonującego w latach 1836–1886 na Uniwersytecie we Wrocławiu, długoletni kierownik katedry języków i literatur słowiańskich oraz jedyny Polak pełniący funkcję rektora niemieckiego Uniwersytetu we Wrocławiu (1893/1894). Pod koniec stycznia 1909 r. został pochowany na cmentarzu na Osobowicach. Jego grób zachował się do dziś, choć nagrobek został zniszczony pod koniec wojny i przywrócony dopiero pod koniec lat 60. XX w.

70 lat temu

20 stycznia 1949 r. na zjeździe Związku Zawodowego Literatów Polskich w Szczecinie opowiedziano się za socrealizmem w literaturze.

95 lat temu

27 stycznia 1924 r. w Moskwie odbył się pogrzeb Włodzimierza Lenina. Podpis pod świadectwem jego zgonu i protokołem sekcji zwłok złożył pełniący obowiązki osobistego lekarza Lenina w ostatnich latach jego życia prof. Otfried Foerster (1873–1941), związany od urodzenia z niemieckim Wrocławiem światowej sławy lekarz neurolog, neurochirurg i psychiatra, jeden z pionierów światowej neurochirurgii, twórca operacyjnego leczenia padaczki, profesor Uniwersytetu we Wrocławiu (1917–1938). Zmarł w Breslau 15 czerwca 1941 r. Wraz z żoną został pochowany na Kirchhof zu St. Laurentius II przy Auenstrasse, czyli obecnym cmentarzu św. Wawrzyńca przy ul. Bujwida. Jego grób jest jednym z niewielu niemieckich grobów, które zachowały się we Wrocławiu.

235 lat temu

w **1784 r.** w Breslau podjęto decyzję o wydawaniu miesięcznika „Schlesische Provinzialblätter”. Miał on prezentować głównie różnorodne wiadomości związane ze Śląskiem, tam też miały być publikowane ogłoszenia oraz literacka kronika Śląska. Pierwszy numer wydano 31 stycznia 1785 r., natomiast ostatni, nr 130. – w grudniu 1849 r. Czasopismo ukazywało się co miesiąc i liczyło ok. 100 stron. Były to zeszyty zespalane w dwa tomy rocznie. Miesięcznik ten należał w swoim czasie do najważniejszych periodyków, mających znaczący wpływ na powstanie i zachowanie śląskiej tożsamości. Wydawano 2100 egzemplarzy pisma, więc w 1840 r. należało ono do największych pod względem nakładu w całych Niemczech. Ponadto uważane było za jeden z największych magazynów informacyjnych na Śląsku. Czytelnikami byli przede wszystkim wykształceni mieszczaństwo oraz szlachta, m.in. urzędnicy administracji i Kościoła, oficerowie, właściciele ziemscy, lekarze, aptekarze oraz kupcy. Obecnie periodyk ma duże znaczenie dla genealogii. Zawiera bowiem nie tylko informacje na temat urodzin, ślubów i zgonów, ale także interesujące nekrologi i życiorysy zmarłych. Czasopismo w wersji cyfrowej w całości dostępne jest w internecie.

20
stycznia

27
stycznia

31
stycznia

3
lutego

60 lat temu

3 lutego 1959 r. do Polski powróciła część skarbów dziedzictwa narodowego, wywiezionych z kraju w 1939 r. i zdeponowanych w 1940 r. Kanadzie. Wśród odzyskanych rzeczy znalazły się m.in. pochodzący z przełomu XII i XIII w. miecz koronacyjny królów polskich – Szczerbiec, kroniki Galla Anonima i Wincentego Kadłubka, *Kazania Świętokrzyskie*, *Psalterz Floriański*, Biblia Gutenberga, szachownica Zygmunta III Wazy oraz jego złoty łańcuch, berło Stanisława Augusta, hetmańskie buławy (wśród nich buława Stefana Czarnieckiego) oraz ponad dwadzieścia manuskryptów utworów Fryderyka Chopina. Po zakończeniu wojny władze w Warszawie usilnie zabiegały o odzyskanie ukrytych poza granicami kraju dóbr. Część z nich powróciła do Polski w 1948 r., a kolejna część polskich zbiorów zdeponowanych w Kanadzie, zawierająca m.in. kolekcję XVI-wiecznych arrasów wawelskich, powróciła do Polski w 1961 r.

120 lat temu

4
lutego

4 lutego 1899 r. urodził się Jan Gwiazdomorski (zm. 1977), prawnik, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego. 6 listopada 1939 r. został aresztowany w ramach Sonderaktion Krakau wraz z ponad 170 krakowskimi uczonymi. Historię aresztowania oraz pobytu w więzieniu w Breslau oraz w obozie w Sachsenhausen, gdzie przebywał do 8 lutego 1940 r., opisał w książce *Wspomnienia z Sachsenhausen*. W latach 1948–1956 wykładał na Uniwersytecie Wrocławskim i kierował Katedrą Prawa Cywilnego na Wydziale Prawno-Administracyjnym (po zmianie nazwy w 1950 r. – Wydział Prawa). Do Krakowa powrócił w 1956 r. Tam do czasu przejścia na emeryturę pracował na Uniwersytecie Jagiellońskim. Za wkład w rozwój cywilistyki wrocławskiej w 1976 r. Senat UW r. nadał mu tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu Wrocławskiego. Uroczysta promocja odbyła się 14 maja 1977 r., na pół roku przed śmiercią prof. Gwiazdomorskiego. Został on pochowany na cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

60 lat temu

6
lutego

6 lutego 1959 r. decyzją ministra przemysłu ciężkiego zostały uruchomione Wrocławskie Zakłady Elektroniczne ELWRO, które oficjalnie miały zajmować się produkcją telewizorów, bo istniał już wtedy nadajnik telewizyjny na Ślęży, ale nie było telewizorów. W zamyśle pomysłodawców ELWRO docelowo miały jednak przede wszystkim opracować i produkować zaawansowane maszyny liczące, czyli komputery. Szybko nadszedł czas słynnego komputera Odra. Najpierw była Odra 1001, potem 1003, 1013, 1103, 1204 i 1304. Oprócz tego ELWRO produkowały m.in. mobilne laboratoria i aparaturę pomiarową, komputery szkolne, kalkulatory, a także dziecięce organki „Elwirka” oraz... opakowania na jajka, które wytwarzano w ramach wymaganej i obowiązkowej tzw. produkcji rynkowej. ELWRO były jednym z największych i najnowocześniejszych zakładów przemysłowych w Polsce, a w krajach Europy Środkowej i Wschodniej miały pozycję jednego z liderów w kategorii producentów tzw. maszyn liczących, czyli komputerów. ELWRO były pionierem nie tylko w dziedzinie elektroniki. Już w latach 60. XX w. posługiwały się w pełni profesjonalnym – jak na tamte czasy – systemem identyfikacji wizualnej i współpracowały z wieloma znanymi artystami plastykami, jak np. Eugeniusz Get-Stankiewicz. ELWRO były wymarzoną miejscem pracy dla wielu wrocławian. Po zmianie ustroju w 1989 r. miały przed sobą wiele perspektyw, bo były świetnie przygotowane na dalszy rozwój, jednak los sprawił, że historia zakładu w 1993 r. dobiegła końca,

a ostatecznie w 2000 r. został on wykreślony z KRS. Wiele urządzeń, dziś już wypartych przez sprzęty nowszej generacji, trafiło do rozmaitych muzeów, a ostatnie komputery z serii Odra wyłączono dopiero kilka lat temu. Dziś po ELWRO pozostały we Wrocławiu już tylko skwer nazwany imieniem zakładu i pamiątkowy postument.

Wrocławskie Zakłady
Elektroniczne ELWO, 1972 r.
Fot. Stanisław Kokurewicz
/ Ośrodek „Pamięć
i Przyszłość”

30 lat temu

6 lutego 1989 r. z udziałem przedstawicieli rządu i opozycji rozpoczęły się w Warszawie trwające dwa miesiące obrady Okrągłego Stołu. Było to jedno z najważniejszych wydarzeń w najnowszej historii Polski, od którego rozpoczęły się wszystkie zmiany ustrojowe.

30 lat temu

7 lutego 1989 r. kilka tysięcy sympatyków Pomarańczowej Alternatywy ściągnęło na ul. Świdnicką we Wrocławiu na zapowiadziany napisami na murach „Karnawał w socjalizmie, socjalizm w karnawale”. Podczas zabaw, które rozpoczęło przemówienie „krasnalowego majora”, grała orkiestra „Dreptaki”.

35 lat temu

8 lutego 1984 r. w Warszawie w wieku 82 lat zmarł prof. Dionizy Smoleński (ur. 1902), uczony, inżynier, zasłużony profesor Politechniki Wrocławskiej i jej pierwszy rektor (1951–1960). Został pochowany w Alei Zasłużonych na cmentarzu Powązkowskim w Warszawie.

40 lat temu

9 lutego 1979 r. do rejestru zabytków miasta Wrocławia zostały wpisane – jako zespoły urbanistyczne – dwa osiedla: Biskupin i Sępolno. Budowę Biskupina (dawniej Bischofswalde, po wojnie początkowo Kożuchów) jako osiedla willowego rozpoczęto w 1919 r., a w 1928 r. włączono go w granice Wrocławia. Współcześnie istniejąca sieć osiedla po raz pierwszy na planach miasta pojawiła się w połowie lat 30. XX w. Modernistyczne osiedle Sępolno (dawniej Zimpel, po wojnie

7
lutego

8
lutego

9
lutego

12
lutego

15
lutego

20
lutego

24
lutego

początkowo Zięplin) powstawało w latach 1919–1936 jako miasto ogród przeznaczone dla przedstawicieli wrocławskiej klasy średniej. Osiedle ma przemyślany i szczegółowo zaprojektowany rozkład komunikacyjno-przestrzenny, będący unikatem na europejską skalę. Układ ulic, budynków i terenów zielonych osiedla, widziany pod pewnym kątem z lotu ptaka, z kierunku północno-wschodniego, przypomina kształtem śląskiego orła.

70 lat temu

12 lutego 1949 r. utworzone zostały pierwsze Państwowe Gospodarstwa Rolne (PGR).

80 lat temu

15 lutego 1939 r. urodził się Czesław Niemen (zm. 2004), muzyk, wokalista, kompozytor, autor tekstów piosenek.

30 lat temu

15 lutego 1989 r. Sejm przyjął ustawę o ustanowieniu 11 listopada Narodowym Świętem Niepodległości.

55 lat temu

20 lutego 1964 r. zmarła prof. Hanna Hirszfildowa (ur. 1884), lekarz pediatra, organizatorka I Kliniki Pediatricznej we Wrocławiu w 1945 r., prywatnie żona, a zawodowo współpracowniczka prof. Ludwika Hirszfelda, lekarza immunologa, bakteriologa, autora wspólnie stosowanego systemu oznaczeń grup krwi, który zmarł dziesięć lat wcześniej, 7 marca 1954 r. W 2019 r. przypada także 135. rocznica urodzin obojga uczonych. Hanna urodziła się 17 lipca 1884 r., a Ludwik 3 tygodnie później – 5 sierpnia. Oboje zostali pochowani na cmentarzu św. Wawrzyńca przy ul. Bujwida we Wrocławiu.

490 lat temu

24 lutego 1529 r. na skutek wichury zawalił się 50-metrowy drewniany hełm na wieży gotyckiego kościoła św. Elżbiety we Wrocławiu. Zanim doszło do tej

Kościół garnizonowy
św. Elżbiety w trakcie
renowacji, styczeń 1975 r.
Fot. Stanisław Kokurewicz
/ Ośrodek „Pamięć
i Przyszłość”

tragedii, wzniesiona w połowie XV w. wieża wraz z hełmem sięgała 130,5 m wysokości. Była więc wówczas najwyższą wieżą na Śląsku, a do tego lokowała się w czołówce najwyższych budowli ówczesnego świata. Ponieważ w czasie katastrofy nikt nie zginął (poza przygniecionym gruzem kotem), narodziła się legenda o aniołach podtrzymujących walącą się wieżę... Nie była to, niestety, jedyna tragedia w dziejach tej świątyni.

70 lat temu

7 marca 1949 r. w więzieniu na warszawskim Mokotowie władze komunistyczne wykonały wyrok śmierci na mjr. Hieronimie Dekutowskim ps. Zapora (ur. 1918). Był on żołnierzem Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, oficerem Armii Krajowej, członkiem Delegatury Sił Zbrojnych i Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość”, cichociemnym, który do Polski dotarł we wrześniu 1943 r. w XXXI ekipie spadochronowej, Kawalerem Krzyża Virtuti Militari. Zasłynął jako wybitny dowódca oddziałów partyzanckich AK i WiN. Jako komendant oddziałów leśnych był odpowiedzialny za dywersję i akcje skierowane przeciwko organom komunistycznego aparatu represji m.in. w województwie lubelskim i świętokrzyskim. Po ogłoszeniu amnestii w lutym 1947 r. zaprzestał prowadzenia akcji zbrojnych i w czerwcu się ujawnił. Zagrożony aresztowaniem, podjął próbę ucieczki poza granice kraju, jednak został zatrzymany. Wyrok śmierci wykonano po sześciomiesięcznym okresie tortur w więzieniach UB, a jego ciało wrzucono do zbiorowej bezimiennego mogiły. Szczątki mjr. Dekutowskiego zostały odnalezione i zidentyfikowane w 2012 r. w kwaterze Ł na warszawskich Powązkach w ramach prac poszukiwawczych prowadzonych przez Biuro Poszukiwań i Identyfikacji IPN.

100 lat temu

9 marca 1919 r. w kościele św. Anny przy Neue Sandstrasse (obecnie cerkiew świętych Cyryla i Metodego przy ul. św. Jadwigi) w Breslau ks. dr Treofil Bromboszcz odprawił pierwsze po odzyskaniu przez Polskę niepodległości nabożeństwo dla Polaków. Kościół ten przez duchowne władze niemieckie był wyznaczony jako miejsce praktyk religijnych Polonii Wrocławskiej. Msze św. w języku polskim odprawiano w nim do lutego 1921 r., kiedy to przeniesiono je do kościoła św. Marcina na Ostrowie Tumskim, który był miejscem spotkań Polaków do września 1939 r. Pierwszą polską mszę w kościele św. Marcina odprawił ks. Józef Matuszka 1 marca 1921 r.

70 lat temu

9 marca 1949 r. Sejm Ustawodawczy, wybrany dwa lata wcześniej w sfałszowanych wyborach, przyjął ustawę o likwidacji analfabetyzmu w Polsce. Pierwsze takie próby ustawodawcze podjęto już w 1945 r. Departament Oświaty i Kultury Dorosłych Ministerstwa Oświaty opracował wówczas projekt dekretu o obowiązkowym nauczaniu analfabetów, jednak dopiero w 1949 r. wprowadzono obowiązek bezpłatnej nauki dla analfabetów i półanalfabetów od 14. do 50. roku życia. Równocześnie na Ludowe Wojsko Polskie nałożono obowiązek nauczania żołnierzy odbywających służbę wojskową. W 1952 r. sejm PRL uchwalił zakończenie akcji. W 1978 r. wtórny analfabetyzm wynosił niecały 1 procent.

45 lat temu

10 marca 1954 r. zmarł kard. Bolesław Kominek, arcybiskup metropolita wrocławski, inicjator wysłania w 1965 r. do Episkopatu Niemiec *Orędzia biskupów polskich do ich niemieckich braci w Chrystusowym urzędzie pasterskim*. Uznawany

7
marca

9
marca

10
marca

Kard. Bolesław Kominek,
Wrocław ok. 1956–1962.
Fot. z albumu ks. Alojzego
Swobody / Ośrodek
„Pamięć i Przyszłość”

8
12
marca

14
marca

jest za ojca pojednania polsko-niemieckiego. Miał 71 lat, pochowano go we wrocławskiej katedrze, w podziemiach kaplicy św. Kazimierza.

20 lat temu

12 marca 1999 r. w Independence w stanie Missouri w USA odbyła się uroczystość oficjalnego przyjęcia Polski, Czech i Węgier do NATO. Dążenia Polski do uzyskania członkostwa w Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego wynikały w głównej mierze z negatywnych doświadczeń historycznych. Jak twierdzi Ministerstwo Obrony Narodowej, „członkostwo w najpotężniejszym sojuszu polityczno-wojskowym na świecie dało nie tylko gwarancje bezpieczeństwa w postaci art. 5 Traktatu Waszyngtońskiego, ale doprowadziło do wzrostu pozycji i znaczenia kraju na arenie międzynarodowej”.

140 lat temu

14 marca (lub 11 – jak podają inne źródła) 1879 r. miała się odbyć uroczysta promocja Johanna Brahmsa na doktora honoris causa Uniwersytetu we Wrocławiu. Był on jednym z największych przedstawicieli okresu romantyzmu niemieckiego, znakomitym kompozytorem, pianistą i dyrygentem. Sławnny kompozytor do nadanego mu wyróżnienia nie przywiązywał jednak większej wagi, a chcąc uniknąć krępującej uroczystości, do Wrocławia po odbiór tytułu nie przyjechał. Był z natury człowiekiem skromnym i nieśmiałym, stronił od wszelkich uroczystości. Dla wszystkich wielkim zaskoczeniem było to, że z właściwą sobie prostotą przysłał rektorowi zwykłą kartkę pocztową z podziękowaniami. Po pewnym czasie, chcąc okazać Uniwersytetowi większą wdzięczność za przyznane wyróżnienie, postanowił skomponować specjalnie dla tej uczelni *Uwerturę akademicką* op. 80. To w niej znalazł się także hymn studencki *Gaudeamus igitur*. Prawykonanie *Uwertury akademickiej* odbyło się 4 stycznia 1881 r. we Wrocławskim Domu Koncertowym, obecnie nieistniejącym.

Jak podają źródła, dyrygował sam kompozytor. Ten zwykły utwór, napisany z wdzięczności dla wrocławskiej Alma Mater, stał się wkrótce symbolem akademickości. Dziś jest związany ze społecznością studencką na całym świecie i nierozzerwalnie kojarzy się z uroczystymi inauguracjami roku akademickiego na wielu uczelniach. Od wielu lat ten popularny hymn, odśpiewywany wspólnie przez chóry akademickie wszystkich uczelni Wrocławia, otwiera na Rynku każdy rok akademicki.

240 lat temu

15 marca 1779 r. do Wrocławia przybył Jerzy Samuel Bandtkie (1768–1835), historyk, biograf, językoznawca, zasłużony badacz dziejów Polski, Śląska i gwary Śląskiej. W słynnej wrocławskiej oficynie wydawniczej należącej do rodziny Kornów pracował m.in. jako korektor polskich wydawnictw. Uczył także we wrocławskim gimnazjum św. Elżbiety, a ponadto był urzędowym tłumaczem władz miejskich. Bandtkie jest patronem jednej z ulic na wrocławskim Zaciszu, a na gmachu Biblioteki Uniwersyteckiej przy ul. Szajnochy 7/9 znajduje się poświęcona mu tablica pamiątkowa.

20 lat temu

15 marca 1999 r. wyremontowaną kamienicę u zbiegu ulic Ruskiej i Kiełbaśniczej ozdobiono – tak jak przed II wojną światową – figurami Trzech Murzynów.

20 lat temu

15 marca 1999 r. na osiedlu Kosmonautów przy Bulwarze Ikara otwarto wówczas największą i najnowocześniejszą, w pełni skomputeryzowaną filię Miejskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu. Całość kosztowała miasto 1 900 000 zł.

210 lat temu

17 marca 1809 r. król pruski Fryderyk Wilhelm III specjalnym zarządzeniem nakazał rozbić i przetopić polskie insygnia koronacyjne, które już wcześniej po kradzieży z Wawelu stały się częścią skarbca Hohenzollernów. Ich komisyjne zniszczenie przeprowadzono w 1811 r. w Królewcu. Z pozyskanego złota i srebra wybito monety, a kamienie szlachetne i inne przedmioty niewykonane z drogocennych kruszców sprzedano. Poświadczeniem tego wydarzenia jest list księcia Wilhelma Wittgensteina do pruskiego ministra wojny Karla Witzlebena sporządzony podczas królewskiego śledztwa w sprawie zniszczenia polskich insygniów koronacyjnych.

20 lat temu

23 marca 1999 r. do nowych pomieszczeń przy ul. Szewskiej 50/51 przeniosło się Archiwum Uniwersytetu Wrocławskiego. Po krakowskim jest to drugie pod względem wielkości i znaczenia archiwum uniwersyteckie w kraju.

60 lat temu

24 marca 1959 r. Rada Narodowa m. Wrocławia ustanowiła odznakę „Budowniczy Wrocławia”, która była przyznawana za szczególne zasługi dla odbudowy i rozwoju miasta.

54, 64 i 65 lat temu

31 marca to dzień ważny dla wrocławskiej medycyny. 31 marca 1955 r. prof. Wiktor Bross przeprowadził w II Klinice Chirurgii we Wrocławiu pierwszą w Polsce komisurotomię mitralną palcem nieuzbrojonym w uśpieniu dotchawicznym według pomysłu Antoniego Arońskiego. Dziesięć lat później, 31 marca 1965 r., przeprowadził pierwszą w Polsce próbę transplantacji nerki pobranej ze zwłok, natomiast 31 marca 1966 r. wykonał pierwszą w dziejach polskiej medycyny uwieńczoną powodzeniem operację przeszczepienia nerki.

15
marca

17
marca

23
marca

24
marca

31
marca